

Avizul Comitetului Economic și Social European privind

- **propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivelor Parlamentului European și ale Consiliului 2002/21/CE privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, 2002/19/CE privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora și 2002/20/CE privind autorizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice**
- **propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor legate de rețelele și serviciile de comunicații electronice, a Directivei 2002/58/CE privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 privind cooperarea în materie de protecție a consumatorului**
- **propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Autorității europene de reglementare a pieței comunicațiilor electronice**

COM(2007) 697 final — 2007/0247 (COD)

COM(2007) 698 final — 2007/0248 (COD)

COM(2007) 699 final — 2007/0249 (COD)

(2008/C 224/11)

La 10 decembrie 2007, în conformitate cu articolul 95 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, Comisia Europeană a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la următoarele propuneri:

Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivelor Parlamentului European și ale Consiliului 2002/21/CE privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, 2002/19/CE privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora și 2002/20/CE privind autorizarea rețelelor și serviciilor de comunicații electronice

Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor legate de rețelele și serviciile de comunicații electronice, a Directivei 2002/58/CE privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 privind cooperarea în materie de protecție a consumatorului

Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Autorității europene de reglementare a pieței comunicațiilor electronice.

Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 8 mai 2008. Raportor: dl Hernández Bataller.

În cea de a 445-a sesiune plenară, care a avut loc la 28 și 29 mai 2008 (ședința din 29 mai 2008), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 80 voturi pentru, 0 voturi împotriva și 1 abținere.

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE împărtășește obiectivele Comisiei de a obține beneficii maxime pentru utilizatori pe piața comunicațiilor electronice, de a se asigura că nu există niciun fel de denaturare sau îngrădire a concurenței, de a promova investițiile eficiente în materie de infrastructuri, precum și inovațiile, încurajând utilizarea și gestionarea eficientă a spectrului radio și a resurselor de numerotare.

1.2 Având în vedere că sectorul comunicațiilor electronice se caracterizează printr-un nivel ridicat de inovație tehnologică și prin piețe deosebit de dinamice, CESE este de acord cu modelul de reglementare pentru cadrul comunicațiilor electronice și cu modificările propuse, care se bazează pe următoarele aspecte:

1.2.1 reglementarea descentralizată în statele membre, acordând autorităților naționale responsabilitatea pentru supervi-

zarea piețelor, în conformitate cu o serie de principii și proceduri comune. În același timp, se consolidează independența autorităților naționale de reglementare (ANR), gestionarea obișnuită și marja de manevră a acestora, garantându-li-se bugete proprii, resurse umane suficiente și întărirea competențelor de executare, pentru a îmbunătăți punerea în aplicare efectivă a cadrului de reglementare;

1.2.2 consolidarea pieței interne, acordându-se Comisiei anumite competențe pentru piețele transnaționale care depășesc domeniul de competență al unui stat membru;

1.2.3 sporirea coerenței legislative, modernizând anumite dispoziții pentru a le adapta la evoluția tehnologiei și a pieței și eliminând dispozițiile caduce, redundante sau fără obiect;

1.2.4 definirea unei strategii de gestionare eficientă a spectrului pentru realizarea unui spațiu informațional european unic;

1.2.5 în cazuri excepționale, separarea funcțională, adoptată de ANR cu aprobarea prealabilă a Comisiei, pentru a garanta furnizarea de produse de acces perfect echivalente către toți operatorii în aval, inclusiv către propriile departamente în aval ale operatorului integrat vertical;

1.2.6 asigurarea fiabilității și eficienței comunicațiilor prin intermediul rețelelor de comunicații electronice. În acest scop, Autoritatea trebuie să contribuie la armonizarea măsurilor de securitate tehnice și organizaționale corespunzătoare, acordând consultanță de specialitate;

1.2.7 consolidarea drepturilor consumatorilor în ceea ce privește anumite aspecte ale contractelor, transparența și publicarea informațiilor, disponibilitatea serviciilor, serviciile de informații și de urgență, precum și transferabilitatea numerelor. Cu toate acestea, propunerile avansate nu permit atingerea unui nivel ridicat de protecție a consumatorilor, așa cum prevede Tratatul, deoarece nu abordează aspecte precum reglementarea serviciilor pentru clienți, nivelurile minime de calitate, clauzele de penalizare sau cazurile de achiziții comune de servicii și terminale;

1.2.8 sporirea protecției confidențialității și a vieții private, deși nu toate propunerile sunt suficiente de ambițioase, ca, de exemplu, protecția împotriva mesajelor electronice nesolicitate (*spam*), care, în opinia CESE, ar trebui să se bazeze fără echivoc pe principiul consimțământului expres și prealabil al consumatorului pentru a primi comunicări comerciale.

1.3 CESE consideră pozitivă includerea echipamentelor terminale în domeniul de aplicare al cadrului de reglementare, deoarece va îmbunătăți accesibilitatea electronică pentru utilizatorii finali cu handicap. De asemenea, Comitetul salută instituirea de măsuri obligatorii privind serviciul universal pentru utilizatorii cu handicap, pentru a facilita accesul acestora la serviciile telefonice accesibile publicului, inclusiv la serviciile de urgență, la serviciile de informații telefonice și la lista abonaților telefonici, în condiții echivalente celor de care beneficiază alți utilizatori finali, precum și alte măsuri specifice.

1.4 Simplificarea și reducerea costurilor administrative sunt, de asemenea, importante, iar flexibilitatea sporită în ceea ce privește sarcinile de gestionare a spectrului va facilita procedurile administrative și utilizarea spectrului de către operatori. CESE consideră necesară existența excepțiilor limitate, de natură tehnică, precum și a excepțiilor mai ample, destinate atingerii obiectivelor de interes general (urmând a fi stabilite de statele membre), precum diversitatea culturală și lingvistică, libertatea de exprimare și pluralitatea în mass-media, promovarea coeziunii sociale și teritoriale sau siguranța persoanelor, ținând

seama de necesitățile tehnice, sociale, culturale și politice ale tuturor statelor membre, conform prevederilor legislației naționale și dreptului comunitar.

1.5 Instituirea unei Autorități europene de reglementare a pieței comunicațiilor electronice, ca entitate independentă de Comisie care să consolideze puterile ANR, se poate dovedi utilă, deoarece ar pune la dispoziție mijloacele de stabilire a unui parteneriat eficient între Comisie și autoritățile naționale de reglementare, cu privire la aspecte care necesită o politică europeană coerentă, precum: definiții ale piețelor, analize și soluții pentru acestea, armonizarea utilizării spectrului radio sau definirea piețelor transnaționale.

2. Introducere

2.1 În anul 2002, aprobarea unei reforme a pieței telecomunicațiilor a condus la instituirea unui cadru de reglementare pentru comunicațiile electronice (inclusiv toate rețelele satelitare și terestre, fixe și mobile), compus din directiva-cadru, cea privind accesul, cea privind autorizarea, cea privind serviciul universal și cea privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în acest sector.

2.2 Acest cadru de reglementare al UE pentru rețele și servicii de comunicații electronice a fost conceput pentru a facilita accesul noilor operatori la infrastructura existentă, pentru a încuraja investițiile în infrastructuri alternative și pentru a oferi consumatorilor opțiuni mai variate la prețuri reduse.

2.3 Modelul de reglementare pentru cadrul actual se întemeiază pe principiul reglementării descentralizate în statele membre, acordând autorităților naționale responsabilitatea pentru supervizarea piețelor în conformitate cu o serie de principii și proceduri comune.

2.4 Cadrul stabilește un *nivel minim de armonizare*, lăsând definirea măsurilor de punere în aplicare în seama autorităților naționale de reglementare (în continuare ANR) sau a statelor membre.

2.5 Obiectivul directivei-cadru este de a reduce progresiv reglementarea sectorială *ex ante*, pe măsură ce se dezvoltă concurența de pe piață, prin intermediul unei recomandări a Comisiei care să identifice piețele de produse și servicii în care ar putea fi justificată reglementarea *ex ante*.

2.5.1 Obiectivul oricărei intervenții de reglementare *ex ante* este de a oferi beneficii consumatorilor și de a asigura competitivitatea piețelor cu amănuntul. Definiția „piețelor relevante” se poate modifica în timp, pe măsură ce caracteristicile produselor și serviciilor evoluează iar posibilitățile de substituție a cererii și ofertei se schimbă, după cum se observă în recomandarea Comisiei din 17 decembrie 2007 ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ JO L 344, 28.12.2007, p. 65.

3. Propunerile Comisiei

3.1 Comisia propune o revizuire semnificativă a legislației europene privind comunicațiile electronice (denumită în continuare „cadru de reglementare”), prin prezentarea concomitentă:

— a două propuneri de directivă: una de modificare a directivei-cadru, a celei privind accesul și a celei privind autorizarea, iar cealaltă de modificare a Directivei privind serviciul universal și a celei privind protecția confidențialității;

— a unei propuneri de regulament de instituire a unei Autorități europene de reglementare a pieței comunicațiilor electronice (denumită în continuare „Autoritatea”).

3.2 Pe scurt, aceste propuneri vizează instituirea unui cadru european de reglementare „modificat” pentru comunicațiile electronice, adaptându-l cerințelor autorităților de reglementare naționale și ale operatorilor și consumatorilor de bunuri și servicii.

3.3 Obiectivul este de a institui un „cadru de reglementare modificat” coerent pentru economia digitală, care să exploateze avantajele rezultate din dezvoltarea pieței interne. Propunerile vizează următoarele aspecte:

3.4 Propunerea de modificare a directivei-cadru, a celei privind autorizarea și a celei privind accesul:

- a) în privința gestionării spectrului, garantează faptul că statele membre consultă părțile interesate în cazul în care vizează introducerea unor derogări de la principiul neutralității tehnologice și a serviciilor, inclusiv atunci când urmăresc obiective de interes general;
- b) sporește coerența cadrului de reglementare prin raționalizarea unor elemente din procedura de analiză a pieței, incluzând posibilitatea de preluare a unei analize a pieței de către Comisie în cazul în care o ANR înregistrează întârzieri semnificative în îndeplinirea sarcinilor proprii;
- c) sporește securitatea și integritatea rețelelor prin întărirea obligațiilor existente, extinzând în același timp cerințele privind integritatea rețelelor de telefonie pentru a acoperi rețelele mobile și rețelele IP;
- d) întărește garanțiile legale ale părților interesate prin definirea a diverse criterii privind independența ANR și recunoaște dreptul de a introduce o acțiune împotriva deciziilor ANR, precum și posibilitatea suspendării măsurilor adoptate de către acestea cu scopul de a preveni, în caz de necesitate urgentă, daune grave și ireparabile;
- e) satisface necesitățile grupurilor vulnerabile prin formularea de cerințe tehnice pentru terminalele care facilitează accesul persoanelor cu handicap la serviciile electronice și prin actualizarea obiectivelor ANR privind utilizatorii în vârstă și utilizatorii cu nevoi sociale;
- f) acordă ANR dreptul de a impune separarea funcțională, cu acordul prealabil al Comisiei;

g) stabilește o procedură comună de selecție;

h) în ultimul rând, întărește competențele de executare ale ANR, care au dreptul să impună condiții specifice pentru autorizațiile generale în scopul de a garanta accesibilitatea pentru utilizatorii cu handicap, drepturile de autor și de proprietate intelectuală, precum și transmiterea comunicatelor autorităților publice către public în caz de amenințare iminentă.

3.5 Propunerea de modificare a directivelor privind serviciul universal, prelucrarea datelor personale, protejarea confidențialității și a drepturilor utilizatorilor în sectorul comunicațiilor electronice, precum și cooperarea în materie de protecție a consumatorului se bazează pe progresele obținute deja de abordarea legislativă a Comisiei în acest domeniu.

3.5.1 În acest sens, se recunoaște că existența concurenței în sine nu este suficientă pentru a satisface necesitățile tuturor cetățenilor și pentru a apăra drepturile utilizatorilor, fapt pentru care se includ dispoziții specifice care protejează serviciul universal și drepturile utilizatorilor, precum și datele personale.

3.5.2 Propunerea vizează, în special, îmbunătățirea transparenței prețurilor și a publicării informațiilor destinate utilizatorilor finali, prin impunerea operatorilor a obligației de a publica informații actualizate comparabile, adecvate și ușor accesibile, precum și prin împuternicirea ANR de a asigura îndeplinirea acestor obligații de către operatori.

3.5.3 Sunt incluse măsuri privind transferabilitatea numerelor, care să permită consumatorilor să-și schimbe furnizorii cu ușurință (limita maximă de timp pentru transferarea efectivă a numerelor este stabilită la o zi lucrătoare, iar ANR primesc atribuții de prevenire a practicilor disuasive ale furnizorilor); sunt îmbunătățite cerințele de informare cu privire la localizarea apelantului în cazul apelurilor către serviciile de urgență, prin diferite măsuri, cum ar fi obligația de a transmite informații autorităților de urgență etc.

3.5.4 „Posibilitatea” ca statele membre să adopte măsuri specifice în favoarea utilizatorilor cu handicap este înlocuită de o „obligație” explicită în acest sens, permițându-se ANR să solicite operatorilor publicarea de informații de interes pentru utilizatorii cu handicap.

3.5.5 În plus, se acordă ANR dreptul de a preveni degradarea calității serviciilor prin stabilirea nivelurilor minime de calitate a serviciilor de transmisie prin rețea pentru utilizatorii finali, precum și dreptul de a monitoriza tarifele cu amănuntul dacă nu există nicio întreprindere desemnată drept furnizor de serviciu universal.

3.5.6 De asemenea, se garantează înștiințarea utilizatorilor finali cu privire la încălcările securității având drept rezultat pierderea sau compromiterea datelor personale, precum și informarea acestora cu privire la precauțiile pe care le pot lua pentru a minimiza daunele provocate.

3.5.7 În conformitate cu aceasta, se interzice utilizarea programelor *spyware* și a altor programe informatice nocive, indiferent de metoda folosită pentru instalarea acestora pe echipamentul utilizatorului și se intensifică lupta împotriva comunicărilor comerciale nesolicitate prin introducerea posibilității ca furnizorii de servicii internet să îi acționeze în judecată pe *spammeri*.

3.6 În final, trebuie amintită propunerea de a institui o „Autoritate” răspunzătoare în fața Parlamentului European, care va include un consiliu al autorităților de reglementare alcătuit din șefii autorităților naționale de reglementare din toate statele membre UE și va înlocui Grupul european al autorităților de reglementare (ERG) ⁽²⁾.

3.6.1 Autoritatea va acorda consultanță Comisiei în adoptarea anumitor decizii, va avea rolul unui centru de expertiză pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice la nivel european și va prelua funcțiile Agenției europene pentru securitatea rețelilor informatice și a datelor (ENISA).

4. Observații generale

4.1 CESE salută propunerile Comisiei în măsura în care vizează furnizarea de soluții pentru necesitățile de reglementare și gestionare a pieței paneuropene a comunicațiilor electronice.

4.1.1 Comitetul sprijină obiectivele Comisiei de a spori deschiderea piețelor telecomunicațiilor către concurență, de a încuraja investițiile în rețelele de mare viteză (inclusiv toate tehnologiile fixe, mobile și satelitare) ⁽³⁾, de a asigura dezvoltarea viitoare a internetului („internetul obiectelor” și rețeaua semantică) în contextul digitalizării serviciilor audiovizuale, precum și de a optimiza gestionarea spectrului pe piața internă. Toate acestea sunt în interesul comun al consumatorilor și al întreprinderilor care necesită acces la rețele și servicii de telecomunicații de înaltă performanță.

4.1.2 CESE observă că, în contextul legislației actuale, cadrul de reglementare în sectorul telecomunicațiilor a făcut posibil:

- înregistrarea unor progrese substanțiale în direcția unor piețe mai deschise și mai dinamice, după cum se subliniază în cel de-al 12-lea raport al Comisiei privind punerea în aplicare a cadrului de reglementare;
- combaterea gravelor discrepanțe dintre operatori, precum și a avantajelor de care se bucurau vechile monopoluri de stat.

4.2 CESE consideră pozitiv faptul că sistemul de reglementare descris în propuneri este extins la domeniul comunicațiilor electronice și, în consecință, la toate rețelele de transmisie și de prestare de servicii asociate.

4.3 În afară de îmbunătățirea aspectelor pur tehnice și de gestionare menționate mai sus, Comitetul salută gama largă de

dispoziții care vizează în mod specific consolidarea drepturilor utilizatorilor serviciilor de comunicații electronice, precum și garanțiile procedurale și administrative pentru operatori, care vor asigura aplicarea efectivă la nivel intern (drepturile părților lezate, motivația deciziilor, măsuri de precauție și dreptul de recurs). Introducerea acestor garanții este în conformitate cu „dreptul la bună administrare” stipulat la articolul 41 din Carta drepturilor fundamentale.

4.4 CESE sprijină în mod special solicitările formulate în avizele sale anterioare și reluate în aceste propuneri cu privire la:

- obligația ca statele membre să adopte măsuri specifice în favoarea utilizatorilor cu handicap ⁽⁴⁾, pentru a atinge obiectivele Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și ale Convenției Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap;
- principiile generale de gestionare a spectrului (spectru care este de interes public și care trebuie gestionat din perspectivă economică, socială și ecologică), care, în afară de neutralitatea tehnologică și a serviciilor, trebuie să permită diversitatea culturală și lingvistică, libertatea de exprimare și pluralitatea în mass-media, precum și să țină seama de necesitățile tehnice, sociale, culturale și politice ale tuturor statelor membre ⁽⁵⁾.

4.4.1 Pentru a garanta diversitatea culturală și lingvistică este necesar și ca, în e-mailuri, caracterele cu diacritice, precum și cele chirilice, grecești sau orice alte caractere, să nu devină ilizibile. Transmiterea acestor caractere prin SMS nu trebuie să fie mai costisitoare.

4.5 De asemenea, CESE sprijină propunerile Comisiei, în special cele care abordează următoarele aspecte:

- a) simplificarea procedurilor de analiză a pieței, care reduce sarcinile administrative ale ANR și costurile administrative ale operatorilor;
- b) îmbunătățirea securității și a integrității rețelilor, asigurând utilizarea fiabilă a comunicațiilor electronice;
- c) consolidarea independenței ANR, limitându-se posibilă influență din partea altor organe publice asupra gestionării obișnuite a acestora și garantându-li-se un buget propriu, independent, precum și resurse umane suficiente.

5. Observații specifice

5.1 Având în vedere că obiectivul propunerilor Comisiei este, pe de o parte, adoptarea de măsuri de armonizare a legislațiilor naționale în domeniul comunicațiilor electronice și, pe de altă parte, înființarea unui nou organism supranațional, CESE dorește să sublinieze faptul că propunerile se întemeiază exclusiv pe articolul 95 din Tratatul CE.

⁽²⁾ Înființat prin Decizia nr. 2002/627/CE a Comisiei din 29.7.2002, modificată ultima dată prin Decizia nr. 2004/641/CE a Comisiei din 6.12.2007, JO L 323, 8.12.2007, p. 43.

⁽³⁾ A se vedea Avizul JO C 44, 16.2.2008, p. 50. Raportor: dl Retureau.

⁽⁴⁾ Avizul exploratoriu privind viitorul e-accesibilității, JO C 175, 27.7.2007, pp. 91-95.

⁽⁵⁾ JO C 151, 17.6.2008, p. 25.

5.1.1 Bineînțeles, această dispoziție poate constitui un temei juridic adecvat și suficient pentru a justifica realizarea obiectivelor urmărite ⁽⁶⁾, însă, așa cum amintește jurisprudența CJCE, Comisia va trebui să se asigure că măsurile adoptate în acest scop au un impact real asupra legislațiilor naționale (modificându-le) și reglementează în mod exhaustiv la nivel supranațional toate acele aspecte care aduc beneficii consumatorilor și utilizatorilor de comunicații electronice, precum și aspectele referitoare la garanțiile legale și procedurale stabilite în propuneri ⁽⁷⁾.

5.1.2 Pe scurt, adoptarea viitorului cadru de reglementare supranațional în acest domeniu nu ar trebui să rămână o simplă operațiune de cosmetizare a cadrului de reglementare supranațional aflat în prezent în vigoare în sectorul comunicațiilor electronice.

5.1.3 Observația de mai sus este valabilă și în cazul instituirii Autorității, a cărei existență este pe deplin justificată în măsura în care poate contribui la punerea în aplicare uniformă și eficientă a gamei largi de dispoziții propuse, pentru care este responsabilă, în principiu, în virtutea competențelor specifice care îi sunt atribuite.

5.1.4 Instituirea acestei Autorități este în conformitate cu principiul subsidiarității, dat fiind că actuala cooperare:

- a) este slab structurată și are mecanisme ineficiente, care fragmentează piața internă;
- b) nu garantează egalitatea condițiilor între operatorii stabiliți în diferite state membre;
- c) împiedică obținerea beneficiilor pe care le-ar aduce consumatorilor concurența și serviciile transfrontaliere.

5.1.5 În același timp, instituirea acestei Autorități respectă și principiul proporționalității, deoarece oferă mijloacele de stabilire a unui parteneriat eficient între Comisie și autoritățile naționale de reglementare cu privire la aspecte care necesită o politică europeană coerentă.

5.2 Autoritatea ar trebui să servească drept forum exclusiv pentru cooperarea între ANR aflate în exercițiul responsabilităților acestora, conform cadrului de reglementare.

5.2.1 CESE așteaptă evaluarea prevăzută a funcționării Autorității pentru a se asigura că acțiunile acesteia se întemeiază pe transparență, obligația de prezentare a conturilor și independență, iar competențele ANR au fost întărite prin fundamentarea lor solidă și transparență pe dreptul comunitar.

5.3 Pe de altă parte, în ceea ce privește abordarea legislativă a cadrului de reglementare propus, trebuie recunoscută utilitatea aplicării unor criterii specifice de reglementare a sectorului, împreună cu principiile și regulile liberei concurențe pe piața internă ⁽⁸⁾. Acest lucru se aplică în special sectorului în chestiune, care necesită intervenții administrative *ex ante* care presupun analize economice complicate ale pieței relevante, care nu sunt necesare în alte sectoare ale pieței interne ⁽⁹⁾.

⁽⁶⁾ Hotărârea CJCE din 2.5.2006, cauza C-436/03.

⁽⁷⁾ Ibid. Temeiuri juridice, punctele 44 și 45.

⁽⁸⁾ A se vedea Bavasso, A.: „Electronic Communications: A New Paradigm for European Regulation”, *Common Market Law Review* 41, 2004, p. 110 *et seq.*

⁽⁹⁾ A se vedea de Streef, A.: „The Integration of Competition Law Principles in the New European Regulatory Framework for Electronic Communications”, *World Competition*, 26, 2003, p. 497.

5.3.1 CESE este de acord cu obiectivul cadrului de reglementare de a reduce progresiv reglementarea sectorială *ex ante*, pe măsură ce se dezvoltă concurența de pe piață, așa cum a procedat treptat Comisia, de exemplu în Recomandarea sa din 17 decembrie 2007. Având în vedere dinamismul pieței comunicațiilor electronice, CESE speră ca evoluția caracteristicilor produselor și serviciilor și posibilitățile de substituție să facă inutilă recurgerea la acest tip de măsuri de intervenție.

5.3.2 CESE consideră că „separarea funcțională” este o măsură excepțională care ar trebui aplicată cu moderație. De asemenea, ar trebui impusă numai de ANR, cu aprobarea prealabilă a Comisiei, care ar trebui să solicite un aviz din partea noii Autorități instituite.

5.3.3 O astfel de soluție poate fi justificată numai în cazul în care s-a eșuat în repetate rânduri în atingerea nediscriminării efective pe mai multe dintre piețele în cauză și există șanse reduse sau nule pentru o concurență în ceea ce privește infrastructura într-o limită de timp rezonabilă, după ce s-a recurs la una sau mai multe măsuri corective considerate anterior ca fiind aplicabile.

5.4 Cu toate acestea, dispozițiile specifice propuse pentru acest sector nu acoperă unele chestiuni semnificative care afectează, pe de o parte, punerea în aplicare eficientă și transparentă a criteriilor liberei concurențe între operatori și furnizorii de servicii de pe piața paneuropeană și, pe de altă parte, anumite aspecte esențiale referitoare la drepturile utilizatorilor.

5.5 În primul rând, ar trebui să se clarifice domeniul de aplicare al noțiunii de „securitate națională”, care, conform articolului 3a alineatul (2) din Tratatul UE, modificat de Tratatul de la Lisabona, rămâne „responsabilitatea exclusivă” a fiecărui stat membru.

5.5.1 Această recunoaștere a competențelor nereglementate va lăsa o marjă de intervenție discreționară în stabilirea cauzelor și măsurilor care, din rațiuni de securitate națională, pot impune excepții de la aplicarea regulilor și principiilor sectoriale și ale dreptului concurenței, inclusiv cele incluse în propunerile Comisiei.

5.5.2 În prezent există reguli naționale pentru sectorul comunicațiilor electronice care acordă statelor membre dreptul discreționar de identificare a rețelilor, serviciilor, instalațiilor și echipamentelor de telecomunicații care desfășoară activități esențiale pentru apărarea națională și pentru siguranța publică ⁽¹⁰⁾. CESE amintește practica urmată în aplicarea proiectului Galileo, care poate constitui o referință utilă în acest sens.

⁽¹⁰⁾ Pentru o analiză mai detaliată a acestor aspecte, a se vedea Moreira González, Carlos J.: „Las cláusulas de Seguridad Nacional”, *Iustel*, 2007, pp. 26-31 și 53-64.

5.6 Pentru a menține coeziunea economică, socială și teritorială în procesul de introducere a noilor infrastructuri de rețele, în special așa-numitele „rețele de nouă generație”, autoritățile publice trebuie să poată promova progresul economic și social, precum și un nivel ridicat de ocupare a forței de muncă, cu respectarea dreptului comunitar și a principiilor democratice, asigurând o dezvoltare echilibrată și durabilă, în vederea dezvoltării unei piețe a comunicațiilor electronice de înalt nivel tehnologic.

5.6.1 Măsurile de intervenție trebuie să stimuleze, cu finanțare publică provenită în special de la autoritățile locale, dezvoltarea viitoare a rețelilor de nouă generație, asigurând menținerea neutralității tehnologice și evitarea duplicării inutile a resurselor de rețea, în conformitate cu principiul proporționalității.

5.7 În privința efectului cadrului de reglementare propus asupra drepturilor utilizatorilor, trebuie amintit că va fi necesar, în anumite circumstanțe, să se analizeze în mod specific protecția drepturilor de acces la serviciile de interes economic general ⁽¹⁾ (care, pe lângă faptul că sunt recunoscute ca drept fundamental în articolul 36 al Cartei drepturilor fundamentale a UE, vor fi reglementate în articolul 16 din Tratatul UE și printr-un protocol nr. 9 anexat tratatelor), precum și protecția liberei concurențe, care nu va figura ca obiectiv specific al UE în articolul 3 din Tratatul de la Lisabona, ci va face obiectul unei reglementări *ad-hoc* conform Protocolului privind piața internă și concurența anexat Tratatelor.

5.7.1 Deși salută faptul că propunerea privind serviciul universal stabilește în statele membre un mecanism de consultare care să garanteze că, în procesul de luare a deciziilor, se acordă atenția cuvenită intereselor consumatorilor, CESE regretă că nicio dispoziție nu se referă la rolul societății civile organizate în consultarea și participarea la procesul de adoptare de către organismele supra-naționale competente a unor măsuri adecvate care să asigure aplicarea eficientă a acestui mecanism în Uniunea Europeană.

5.7.2 În privința aspectelor materiale ale serviciului universal, CESE așteaptă propunerea Comisiei în acest domeniu în cursul acestui an, înainte de a se pronunța în formă definitivă, reitărând ⁽²⁾, cu caracter provizoriu, principiile fundamentale pe care le consideră aplicabile:

- a) accesibilitatea la servicii de calitate la prețuri corecte, adecvate și accesibile;
- b) acces public rapid în bandă largă la servicii de informații și de telecomunicații avansate, în toate regiunile;
- c) acces pentru toți consumatorii, indiferent de veniturile și situarea geografică a acestora, cu dreptul la echilibrare tarifară;

⁽¹⁾ A se vedea Avizul CESE 267/2008 (adoptat la 14.2.2008). Raportor: dl Hencks.

⁽²⁾ Avizul CESE adoptat în sesiunea plenară din 28 februarie și 1 martie 2001. JO C 139, 11.5.2001, p. 15.

d) contribuția echitabilă și nediscriminatorie din partea tuturor furnizorilor de servicii de comunicații electronice la menținerea și evoluția serviciului universal;

e) existența unor mecanisme specifice, previzibile și suficiente care să asigure menținerea și extinderea serviciului universal, în funcție de tehnologie și de evoluțiile sociale;

f) orice principii adiționale considerate necesare de către ANR pentru protejarea interesului public;

g) crearea unui „Forum” sau „Observator al comunicațiilor electronice” la nivel comunitar pentru a lua în considerare opiniile tuturor agenților economici și sociali, precum și ale altor organizații ale societății civile organizate.

5.7.3 În privința serviciului universal, directiva ar trebui să abordeze următoarele aspecte:

a) necesitatea reglementării serviciilor pentru clienți oferite de operatori, inclusiv posibilitatea de a impune niveluri de calitate atunci când aceste servicii încep să se deterioreze;

b) definirea clauzelor de penalizare pentru a asigura un grad sporit de certitudine juridică;

c) modificările contractuale;

d) nivelurile minime de calitate privind anumite aspecte, autorizând ANR să impună, dacă doresc, niveluri minime de calitate pentru toate serviciile;

e) facturarea detaliată și servicii superioare de tarifare, adoptând principiul că orice servicii în afara comunicațiilor electronice trebuie defalcate în facturi;

f) transparența sporită a procedurilor contractuale privind achiziția în comun de servicii și terminale.

5.7.4 Creșterea gradului de protecție a consumatorilor prevăzută în propunerea privind serviciul universal nu le garantează *pe deplin* acestora un nivel înalt de protecție, așa cum prevede articolul 153 din Tratatul CE, deoarece propunerea nu ia în considerare, ca principiu general, dreptul abonaților de a rezilia fără penalizări contractele pe perioadă nedeterminată cu furnizorii de rețele sau servicii de comunicații electronice.

5.7.5 Cu toate acestea, există unele aspecte în care această protecție este îmbunătățită, precum:

— informațiile cu privire la prețuri, cu tarife transparente, actualizate și comparabile, precum și informațiile cu privire la tipurile de servicii oferite;

— reforma Regulamentului nr. 2006/2004, care prevede posibilitatea cooperării internaționale în scopul prevenirii practicilor nedorite precum *phishing-ul* ⁽³⁾, *cyberstalking-ul* sau *spoofing-ul*.

⁽³⁾ Este o formă de escrocărie constând în obținerea datelor de acces la contul bancar curent al unei persoane, fără consimțământul acesteia, pentru a-l accesa și a deturna fondurile.

5.8 În privința confidențialității comunicațiilor electronice, CESE consideră că propunerea constituie un pas înainte față de legislația existentă și invită Comisia să sporească confidențialitatea comunicațiilor și a datelor de trafic aferente, realizate prin intermediul rețelelor publice de comunicații și al serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului, în conformitate cu criteriile definite în jurisprudența CJCE ⁽¹⁴⁾.

5.8.1 CESE sprijină consolidarea reglementării drepturilor fundamentale privind comunicațiile electronice, precum protejarea și respectarea vieții private, protejarea datelor cu caracter personal, secretul comunicațiilor, confidențialitatea, precum și anumite aspecte comerciale referitoare la proprietatea intelectuală.

5.8.2 În privința securității ⁽¹⁵⁾, trebuie adoptate măsurile corespunzătoare pentru a garanta securitatea ⁽¹⁶⁾ rețelelor și

utilizarea materialelor criptate suficient de solide pentru a întări protejarea confidențialității.

5.8.3 CESE consideră pozitiv faptul că protecția prevăzută de această directivă se aplică și rețelelor publice de comunicații care admit dispozitive de colectare a datelor și de identificare — inclusiv dispozitive fără contact direct, precum sistemele de identificare prin frecvențe radio (RFID) ⁽¹⁷⁾.

5.9 În privința comunicărilor comerciale nesolicitate (*spam*), CESE își reiterează ⁽¹⁸⁾ convingerea că legislația ar trebui să se bazeze fără echivoc pe principiul consimțământului expres și prealabil al consumatorului, dat fiind că interesele acestuia trebuie să prevaleze pentru a combate comunicările comerciale nedorite. În acest scop ar trebui luate toate măsurile necesare pentru a garanta respectarea acestui principiu, impunând, dacă este cazul, sancțiuni eficiente, proporționale și disuasive.

Bruxelles, 29 mai 2008

Președintele

Comitetului Economic și Social European

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁴⁾ A se vedea, în special, sentința CJCE din 29 ianuarie 2008 (cauza C-275/06).

⁽¹⁵⁾ CESE este în curs de a elabora un aviz (INT/417) DT R/CESE 80/2008 privind lupta împotriva fraudelor și a falsificării mijloacelor de plată altele decât numerarul.

⁽¹⁶⁾ A se vedea Avizul privind rețelele și securitatea informației. Raportor: dl Retureau. JO C 48, 21.2.2002, p. 20.

⁽¹⁷⁾ A se vedea Avizul privind identificarea prin frecvențe radio (RFID). Raportor: dl Morgan. JO C 256, 27.10.2007, p. 66.

⁽¹⁸⁾ Aviz adoptat în sesiunea plenară din 24 și 25 ianuarie 2001. JO C 123, 25.4.2001, p. 53.